

Ainevaldkond “Kunstained” LÕK

Muusikaõpetus

1. Üldalused	2
1.1 Valdkonnapädevus.....	2
1.2. Ainetundide jaotus.....	5
1.3. Ainevaldkonna kirjeldus ja valdkonnasisene lõiming	5
1.4. Ainevaldkondlikud hindamise erisused.....	7
1.5. Õppekorralduse erisused	9
1.6. Õppekeskkonna erisused.....	11
2. Ainekava	12
2.1. Õppeaine kirjeldus, sh ainespetsiifikast lähtuvad erisused.....	12
2.2. Kooliastme teadmised, oskused ja hoiakud.....	15
2.2.1 Õpitulemused 1. klassis.....	15
2.2.2 Õpitulemused 2. klassis.....	16
2.2.3 Õpitulemused 3. klassis.....	18
2.2.4 Õpitulemused 4. klassis.....	20
2.2.5 Õpitulemused 5. klassis.....	22
2.2.6 Õpitulemused 6. klassis.....	23
2.2.7 Õpitulemused 7. klassis.....	25
2.2.8 Õpitulemused 8. klassis.....	27
2.2.9 Õpitulemused 9. klassis.....	29

1. Üldalused

1.1 Valdkonnapädevus

Muusikaõpetusega taotletakse, et põhikooli lõpuks õpilane:

- 1) tunneb rõõmu muusika kuulamisest ja musitseerimisest;
- 2) tunneb huvi muusika vastu, kuulab erinevat muusikat;
- 3) julgeb muusika saatel liikuda ja kaaslastele esineda;
- 4) kirjeldab kuulatud muusikat, väljendab muusikaalastes vestlustes oma eelistusi ja arvamusi, kasutades õpitud sõnavara;
- 5) väärtustab muusikat ja muusikategevust inimese, kultuuri ja igapäevaelu rikastajana.

Kultuuri- ja väärtuspädevus

Muusika ühena kunstiainetest on otseselt seotud kultuuri, selle mitmekesisuse, loomise ja loodu väärtustamisega. Muusika tege mise ja kuulamise käigus ning muusika üle arutledes süvendatakse teadmisi eesti kultuurist ja muusikast, avardatakse maailmapilti, tutvutakse teiste rahvaste kultuuri ja eluviisiga. Esimeses kooliastmes keskendutakse eesti kultuurile - meie tavad ja kombed ning nendega seotud repertuaar (rahvamuusika - rahvalaul, rahvapillid, laulumängud ja rahvatantsud; kodu ja Eestimaaga seotud laulud). Teises kooliastmes laiendatakse kultuuripilti naaberriikide omaga tutvudes, tehes seda võrdluses (mis ühesugune/ühendav ja mis erinev/omapärane) Eestiga. Kolmas kooliaste tutvub kultuuridega teistelt mandritelt, saab ülevaate sealsetest erinevatest usunditest ning muusikast. Kultuuri- ja väärtuspädevust kujundab ühislaulmine, mis ühendab omavahel eri põlvkondi ning osalemine laulupidudel. Õppekäigud kultuuriloolistesse paikadesse, kontsertide ja muusikaetenduste külastamine toetavad kultuuri- ja väärtuspädevuse arendamist - teiste loodust osasaamine, selle hindamine.

Sotsiaalne ja kodanikupädevus

Muusika kui universaalne keel võimaldab üksteist tundma õppida, omavahel suhelda ja koos tegutseda. Ühislaulmine, pilli mäng ja erinevates ühisprojektides osalemine toetab sotsiaalsete oskuste kujunemist ja arenemist, avastatakse enda ja teiste loomingulisi ressursse, nauditakse loomevabadust ja kujunevat ühtsustunnet. Ühistegevustes on võimalik koos luua toetav, turvaline, mänguline ja loominguline keskkond ning seeläbi mõista meeskonnatöö olulisust. Sotsiaalset ja kodanikupädevust kujundatakse kõikide muusikaliste tegevuste kaudu, omandatakse meeskonnatöö oskused ja kogemused; kujundatakse ühistöö reeglid ja kokkulepped ning mõistetakse kaaslastega arvestamise ja kokkulepetest kinnipidamise tähtsust. Kultuurisündmustel osalemine süvendab kultuurilist ühtsustunnet ning erinevate kultuuride mõistmist.

Enesemääratluspädevus

Musitseerimine võimaldab avastada ja avada enda tunde- ja huvide maailma uusi tahke. Praktiliste tegevuste kaudu saab mõista ja hinnata enda muusikalisi võimeid ja oskusi, omandada esitamise, esitlemise ja esinemise oskusi. Kaasõpilaste ja õpetaja taga siside kaudu erinevatele muusikalistele tegevustele (laulmine, pillimäng, tantsimine, omalooming) saab oma sooritust täiendada/muuta - tagasiside toetab oskuste arengut. Osalemine lauluansambelis, kooris või pilliringis, oma ja teiste oskuste jälgimine, toetab enesemääratlust ja annab ühistegevustes juurde kuuluvustunnet. Esinemised kooli- või koolivälistel üritustel panevad oskused proovile ning annavad tagasisidet. Tutvumised erinevate muusikastiilidega võimaldavad leida endale meelepärast ning ka läbi lemmikmuusika ühtekuuluvustunnet tunda.

Õpipädevus

Muusikas nagu ka teistes õppeainetes on oluline õppida õppima - kuidas samm-sammult oma tegutsemist kavandada ja olemasolevatele teadmistele ja oskustele uusi kihte juurde laduda. Laulu ja pilliloo õppimine algabki analüüsist - kui pikk, mitu salmi, kas on refrään, milliseid noodivältsi ja milliseid nelikõrgusi on kasutatud, Olukorda hinnatuna on hea teha järgnevat plaani - kas alustada sõnade lugemisest, viisi õpetuses või hoopis teha selgeks refrään. Muusika õppimist on hea teha koos, kuid see nõuab ka individuaalset tööd ja harjutamist - enda õppe kavandamist ja teostamist. Tagasiside, enda ja teiste tegevuse analüüs aitavad saada ülevaadet olukorrast.

Suhtluspädevus

Muusika võimaldab suhtlemist nii sõnadega kui ka mitteverbaalselt - helide keeles. Suhtluspädevust rakendatakse algklassides erinevate laulude, laulu- ja ringmängude õppimise kaudu, kus õpilane harjutab mängides selget ja viisakat eneseväljendust ning turvalist suhtlemist kaasõpilastega. Vanemates klassides on tähtsal kohal kultuuride, heliloojate ja teoste üle arutlemine, oma kogemuse ja arvamuse jagamine kaasõpilastega. Õpitakse oma seisukohti viisakalt väljendama ning teiste arvamust ja väärtusi aktsepteerima. Suhtluspädevuse kujunemisele aitab kaasa aktiivne osalemine kooli ansamblites, kooris või pilliringis. Muusikute omavahelisele paremale mõistmisele aitab kaasa muusika oskussõnade valdamine.

Matemaatika-, loodusteaduste ja tehnoloogiaalane pädevus

Muusika ja matemaatika on omavahel tihedas ühenduses - mõlemas tuleb arvutada ja tegeleda andmetega. Suuresti põhineb helide pikkuse/kestvuse jaotussüsteem matemaatikal - helivälitude arvulised/murdarvulised nimetused (veerand-, pool-, kaheksandiknoot jt). Taktimõõtu muusikas tähistatakse enamasti murdarvuna ($\frac{2}{4}$ polka, $\frac{3}{4}$ valss), esitamise kiirust ehk tempot numbriga (mitu lööki minutis). Muusikas peab teadma rütmide pikkust, et osata neid sobitada taktimõõduga ning täita taktid vajaliku arvu rütmidega korrektse noodikirja jaoks - arvandmete kogumine ja korrastamine. Pilliõppes harjutatakse plokkflööti numbersüsteemi abil, kandleakorde pannakse kirja Rooma numbritega (I, IV ja V) ning harmoonilisi kooskõlasid tähistatakse tähtede ja numbrite koo stöös.

Loodusteaduste pädevus kujundab oskust mõista heli tekkimist/tekitamist, heli omadusi, helikeskkonna (näiteks müra) mõju inimese tervisele. Loodus ise pakub näiteid ja inspiratsiooni loominguks - loodushääled, linnulaul, lõhnad ja kaunid vaated. Muusikas tuleb lugeda ja teisendada andmeid (noodikirja tähistused - asukoht klaviatuuril/ sõrmede arv ja asetus tabulatuuril. Terviku mõistmine ja osa leidmine tervikust (kogu helivälitude süsteem, vormiõpetus - salmid, refrään, eelmäng, vahemäng).

Muusika esitamine digivahenditega/-keskkondades, salvestamine ja taasesitamine kujundab tehnoloogiaalast pädevust.

Ettevõtlikkuspädevus

Muusikus peab olema ettevõtlikkust - suutlikkust ideid luua ja neid ellu viia. Muusikas ja muusika loomisel väärtustatakse uuenduslikke ja loovaid lahendusi. Muusikas saab ettevõtlikkust väljendada ka esinemisjulguse ja -oskuse kaudu. Koolis saab olla

ettevõtlik, olles algatajaks mõnele muusikalisele sündmusele (näiteks bändi loomine, omaloomingu esitamine, lemmikbändi kontserti korraldamine). Õpitakse oma tugevaid külgi arendama, tegevust planeerima ja analüüsima, vastutama tulemuse eest.

Digipädevus

Muusika tegemine ja loodu jagamine on kolinud digikeskkondadesse. See nõuab oskust leida sobilik, oskustele ja vajadustele vastav keskkond, võimekust teha koostööd ning leida sobilik suhtlusviis nii koosloojate kui publikuga. Igapäevaselt peaks igaüks teadma digikeskkondade ja üldiselt internetikasutuse ohtudest, oskama kaitsta enda andmeid ja privaatsust, kasutama samu põhimõtteid ja käitumisnorme, mis tavaeluski. Muusikatundides harjutatakse, kuidas sõnastada otsitava kohta teavet (milliseid märksõnu kasutada, otsides infot helilooja kohta, mänguvõtete kohta pillil, nootide asukoha määramisel noodijoonestikul jne) ning hinnatakse leitud allikate usaldusväärsust. Tehakse ühisloomet digikeskkondades, õpitakse tundma vastavate keskkondade võimalusi (plakati koostamine, ühisarutelud/oma arvamuse avaldamine, lemmikmuusika playlistid, omaloominguline muusika jne). Arutatakse, mida sobib Internetis jagada, mille või kelle jaoks on rakendustel vanuselised piirangud; kas Internet laseb meil unustada selle, mida oleme kunagi seal jaganud; arutatakse, kas tehisaru teeb arukaks või arutuks.

1.2. Ainetundide jaotus

Õppeaine	1.-2. klass	3.-5. klass	6.-7. klass	8.-9. klass
Muusikaõpetus	2	2	2	2

1.3. Ainevaldkonna kirjeldus ja valdkonnasisene lõimimine

Elukestev õpe ja karjääri kujundamine - valmisolek enda oskuste ja teadmiste täiendamiseks, uudishimu ümbritseva vastu. Enda muusikaliste oskuste esitlemine ning võimaluste leidmine eri eluvaldkondades oma muusikaliste oskuste kasutamiseks.

Edasiõppimisvõimalused võimakamatele muusikaringides või muusikakoolis. Muusikaharrastus kui eneseväljenduse ja läbi elu vaba aja sisustamise vahend; sotsiaalsete ja sõprussuhete loomise ja edendamise vahend - võimaldab seltskonnas olemist ja koos tegutsemist.

Muusikaga seotud ametite teadmine. Muusik kui elukutse - tutvumine muusikaga seotud elukutsetega (nii otseselt muusikat tegevad kui muusika esitamist ja tootmist/levitamist toetavad) - helilooja, laulja, pillimees, dirigent, helitehnik, pillimeister jne.

Keskkond ja jätkusuutlik areng - kujundatakse keskkonda säästvat mõtteviisi, tutvustatakse kohalikke ja globaalseid keskkonnaprobleeme. Kujundatakse vastutustundlikku tarbijat, tuuakse näiteid loodusressursside kasutamisest, selgitatakse looduse ja selle kestlikkuse, looduskeskkonna terviklikkuse ja loodushoiu teemasid. Õpetatakse rütmipillide valmistamist taaskasutatud materjalidest. Teemaatiliste laulude kaudu mõjutatakse õpilaste väärtushinnanguid. Väärtustatakse pärand- ja rahvuskultuuri, selgitatakse, kuidas on keskkonnast ja loodusest sõltuvalt kujunenud inimeste eluviis ja kultuur. Tuuakse näiteid lihtsamate rahvapillide (vilepill, sarvepill, karjapasun) valmistamisest (materjalid kohalikust looduslikust keskkonnast). Võimalusel kutsutakse esinema ja rahvaille tutvustama kodukandis tegutsevaid pärimusmuusikuid.

Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus - ühise muusitseerimise käigus arendatakse koostöö - ja teistega arvestamise oskust. Loovülesannete kaudu toetatakse ettevõtlikkust ja õpilaste initsiatiivise midagi luua. Ühiste otsuste langetamise kaudu (nt laulurepertuaari/õppesisu ühisel valimisel), esinedes/osaledes kooli ja kogukonna üritustel suurendatakse kaasatust. Õpilaste kaasamine ürituste planeerimisse ja korraldamisse, andes seeläbi võimalus olla aktiivne ja vastutustundlik kodanikuühiskonna liige. Muusitseerimine kui võimalus olla ettevõtja - muusika looja, esitaja, tootja, vahendaja.

Kultuuriline identiteet - Eesti rahvakultuuri traditsioonide (rahvalaulud, rahvapillid, rahvatantsud, laulu- ja tantsupeod) teadmine ja hindamine. Rahvalaulude, -muusika ja laulumängude kasutamine rahvakalendri või riiklike tähtpäevade tähistamisel. Piirkondlike eripärade väärtustamine ja kasutamine. Kodukoha kultuuriväärtuste teadmine, huvi äratamine kodukohast pärit või seal elanud kultuuritegelaste/muusikute vastu. Teiste rahvaste traditsioonidega tutvumine, kultuurilise mitmekesisusega arvestamine, lugupidava ja salliva suhtumise kujundamine.

Teabe keskkond ja meediakasutus - õpetatakse otsima informatsiooni erinevate riikide heliloojate, instrumentide, muusikastiilide kohta; suunatakse kasutama erinevaid teavikuid (heliplaat, CD, video). Tutvustatakse interneti-turvalisusega seotud teemasid, "Targalt internetis" nõuandeid - milliseid salvestusi endast ja enda saavutustest jagada, millisele kogukonnale/sõpruskonnale. Stuudiumi/e-kooli, Tera-kaustade võimalused õppematerjalide ja koolitööde esitamiseks. Autoriõigus.

Tehnoloogia ja innovatsioon - uudishimuliku ellusuhtumise kujundamine, uuenduste, uute tehniliste võimaluste ja tehnoloogiatega kursis olemine elukestvalt. Digivahendite kasutamine õppes, erinevate digikeskkondade tutvustamine. Tutvustatakse tehnoloogia

arengut läbi aegade muusikas; juhendatakse, kuidas ja mille abil omaloomingut (laulu, pillilugu) lüüa; selgitatakse, kuidas on arenenud muusika salvestamisvõimalused tänapäeval.

Tervis ja ohutus - enda võimete teadvustamine, oma oskuste ja huvide kaardistamine. Muusika kui vahend ja võimalus emotsionaalse tasakaalu leidmiseks - muusika teraapiline mõju inimesele. Õpetatakse lõõgastuma laulmise, muusitseerimise, muusika kuulamise ja rütmilise liikumise kaudu - eri stiilide muusika võimalused muusikaliste väljendusvahendite kaudu. Müra mõju, selle vähendamise võimalustega tutvumine. Pillide mänguvõtete tutvustamine turvaliseks ja otstarbekaks pillikasutuseks. Häälehoid, tervislik häälekasutus.

Väärtus ja kõlblus - eneseteadlikkus oma muusikalistest võimetest ja võimalustest, lugupidava ja salliva suhtumise kujundamine, õpetatakse arvestama teistsuguseid arvamusi, seisukohtade ja väärtushinnangutega. Käitumine avalikus ruumis, kontserdil, aktusel jne - tutvumine hea tavaga, oskuste harjutamine ja kinnistamine ühisüritustel, kontserdi vms külastustel. Õpetatakse oma arvamust ja seisukohti viisakalt edastama (esineja - laulja, pillimängija, tantsija) kohta.

1.4. Ainevaldkondlikud hindamise erisused

Hindamine on õpiprotsessi lahutamatu osa, mille käigus selgitatakse välja, kas õpilane on õppekavas määratletud õpitulemused saavutanud või mitte. Kasutatakse õppimist toetavat ehk kujundavat hindamist, mis sisaldab endas kolme komponenti:

- süstemaatiline info kogumine õpilase arengu kohta (sh õpitulemuste saavutatuse kohta) ning selle analüüsimine,
- tagasiside andmine õpilase seniste tulemuste kohta, tagasiside kajastab nii vajakajäämisi kui ka tugevusi,
- edasise õppimise planeerimine ja õpilase suunamine õppimisel.

Hindamisel kasutatakse erinevaid meetodeid ja vahendeid, hindamistulemusi dokumenteeritakse erineval viisil. Näiteks tugevate õpilastel on üheks dokumendiks individuaalse arengu jälgimise kaart, millele märgitakse hindamise tulemused (ehk õpilase tugevused ja arendamist vajavad küljed) ning soovitusel õpilase toetamiseks tema edasisel õppimisel.

Hindamise tulemusena saadud teavet tuleb kasutada õppe tulemuslikumaks kavandamiseks, sest hindamise eesmärk on aidata õpilasel õppida. Õpetaja roll on kavandada õpe nii, et õpilasel oleks õpitava omandamiseks vajalikud õppimistingimused ning motivatsioon õppimiseks.

Hindamise aeg ja põhimõtted

LÕ-õpilase õppimise edukus sõltub õppija erivajaduse olemusest, isiksuse omadustest ja võimetest, soovist ja oskusest õppida. Määrava tähtsusega on seejuures õpilase tunnetusprotsesside areng, mis toimub LÕ-õpilasel eakohasest arengust aeglasemalt ning eripäradega. Õpilase arenguliste eripärade tõttu on lihtsustatud õppe õpirotsessis õpetaja roll tavapärasest suurem nii õppimise toetamisel ja mõtestamisel kui ka tulemuste ja tagasiside analüüsil.

Õppimist toetav hindamine peab toimuma pidevalt, st õppeprotsessi erinevatel etappidel:

- eelhindamine (õppeprotsessi alguses),
- protsessihindamine (õppeprotsessi käigus),
- järelhindamine (õppeprotsessi lõpus).

Oluline on teadvustada, mis eesmärgil hindamine toimub ning kuidas toetada LÕ-õpilast sellisel viisil, et hindamise tulemus oleks asjakohane ja tõene.

Muusikaõpetuses annab hindamine tagasisidet õpilase võimekuse ja tema individuaalse arengu kohta, stimuleerib ning motiveerib õpilast parematele tulemustele ja enesearendusele. Hinnatakse peamisi muusikalisi tegevusi: laulmist, pillimängu, loovtegevusi, arvestades ainekavas taotletavaid õpitulemusi. Hindamisel arvestatakse ka õpilase aktiivsust tunnis, hinnangut enese saavutustele õppes. Hindamine sisaldab ka õpilase aktiivset esinemist kooli üritustel ning kooli esindamist konkurssidel ja võistlustel.

1.5. Õppekorralduse erisused

Õppetegevus 1.-2. klassis

1.-2. klassis on põhitaotluseks õpilaste kohanemine koolieluga, turvatunde ja eduelamuste kogemine ning valmisoleku kujunemine edasiseks edukaks õppetööks. Kuna õpilaste koolivalmidus ja võimed on erinevad, diferentseeritakse õppeülesandeid ja nende täitmiseks kuluvat aega. Õpilased suudavad osaleda õppetegevustes õpetaja suunamisel ja õpetajaga koostöös. Õpilased vajavad õppetegevustes palju materialiseerimist ja näitlikke vahendeid, sh algoritme. Eesmärgiks on saavutada elementaarne lugemis- ja kirjutamisoskus.

Õppetegevus 3.-5. klassis

3.-5. klassis tegeletakse õpiharjumuste ja -oskuste ning püsivuse kujundamisega.

3.-5. klassis kujuneb jätkuvalt õpilaste oskus märgata ja eristada oma lähiümbrust (selle esemeid, nähtusi, sündmusi, tegevusi jms). Õpilased tutvuvad eesti rahvakommete ja traditsioonidega (rõhuasetus pere ja kodukoha traditsioonidel).

Tegevus- ja suhtlussituatsioonides õpitakse tundma ja järgima ühiskonnas aktsepteeritavaid käitumisnorme. Õpitakse märkama, eristama ja mõistma igapäevaelu olukordi, sealhulgas ohuolukordi, verbaalseid ja mitteverbaalseid eneseväljendusviise, tundeid jms. Täiendatakse ühis- ja koostegevuse oskusi (sh hooliv ja teisi arvestav suhtlemine) ja viisaka käitumise oskusi. Õpetaja abiga saab õpilane aru pere ja koduga seotud teemadest, teadvustab laste ning vanemate vastastikuseid õigusi ja kohustusi.

Järjepidevalt kujundatakse õpilaste sotsiaalset teadlikkust ja verbaalset aktiivsust: õpilased kirjeldavad abivahendite toel enda ja kaaslaste tegevust ja emotsionaalset seisundit.

Õppimist toetavad aktiivõppemeetodite kasutamine, õppekäigud, praktilised ülesanded, lühipalade lugemine ja analüüsimine. Järjest enam võimaldab tunnetustegevuse tase õpilastel aktiivsemalt ja iseseisvamalt osaleda (õpi)tegevuste kavandamisel, sooritamisel ja kontrollimisel ning abivahendite valimisel ja kasutamisel.

Praktiliste ja tekstis kirjeldatud situatsioonide analüüsil pööratakse tähelepanu nendes osalejate tegevusviisidele, motiividele ja kavatsustele, situatsioonide tingimustele, tegevuste tulemustele ja tagajärgedele. Õpitakse juhendamise järgi situatsioonidele alternatiivseid lahendusi leidma ning kaaslastele soovitusi andma.

Õppetegevus 6.-7. klassis

6.-7. klassis tegeletakse iseseisvuse kujundamise ja eesmärgistatud töö oskuste ning valikute tegemise oskuste arendamisega. Õpilased suudavad mõista ja täita suulisi ning kirjalikke tuttavaid töökorraldusi. Oluline on kasutada algoritme ning suunata õpilasi aktiivsemalt ka iseseisvalt algoritme järgima ja kasutama, sh oma tegevust kontrollima. Jätkuvalt on õppeprotsessis suur osakaal praktilisel harjutamisel.

6.-7. klassi õpetuse ülesandeks on süstematiseerida eelnevates klassides omandatud praktilist keelekasutusoskust ning seda teadlikustada, toetada keeleliselt teiste ainete õppimist, õppida kasutama tekste teabe hankimiseks. Omandatakse mitmed uued teksti taastamise võtted, sh õpitakse koostama kirjalikku ümberjutustust.

Kolmandal arenguastmel jõutakse ladusa lugemiseni. Järjest rohkem loetakse endamisi, õpitakse iseloomustama tekstides kirjeldatud tegelasi, kirjeldatud sündmused seostatakse ajaloolise taustaga. Kirjeldamisel pööratakse enam tähelepanu detailidele võimalikult täpsete kujutluspiltide loomiseks ja teabe edastamiseks.

Õpetamisel pööratakse 6.-7. klassis tähelepanu omadussõnadele: tähenduse täpsustamine ja diferentseerimine, rakendamine laiendina. Suunatakse enamlevinud sõnamoodustusmallide omandamist, sõnavormide rakendamist erinevates tähendustes, sõnade mõistmist ja kasutamist ülekantud tähenduses.

Õppetegevus 8.-9. klassis

8.-9. klassis tegeletakse oma tegevuse kavandamise ja hindamisega. Õpetatakse valima ning rakendada tulemuse saavutamiseks vajalikke tegevusi, vahendeid ja enesekontrollivõtteid. Õppesisu ja omandatavaid oskusi seostatakse igapäevaeluga.

Arendatakse oskust kuulata ja lugeda jõukohaseid tekste, mõista suulist kõnet, luua keeleliselt korrektseid ning suhtlussituatsioonile vastavaid lihtsaid suulisi ja kirjalikke tekste, sh lihtsa struktuuriga loovtöid.

Harjutatakse tekstidest teabe hankimist, märkmete tegemist ja konspekteerimist, tarbekirja, rakendades omandatud digioskusi. Kujundatakse oskust oma arvamust väljendada, põhjendada ja kaitsta, hinnata oma tugevaid ja nõrku külgi ning teadvustada oma huvisid. Õppeprotsessis on suur osakaal praktilisel harjutamisel, õppesisu ja omandatavaid oskusi seostatakse igapäevaeluga.

1.6. Õppekeskkonna erisused

Teadmiste-oskuste omandamiseks on vajalik sobiv õpikeskkond. Olulisel kohal on näiteks füüsiline ruum ja vahendid, jõukohane õppevara ja õpetamine, õppija ning õpetaja vaheline suhe ja koostöö.

Ka LÕ-õpilaste õpetamisel on oluline järgida kaasaegse õpikäsituse põhimõtteid, kuid seejuures tuleb väga täpselt arvestada laste õppimise eripärasid ning nendest lähtudes leida sobivad lahendused. Näiteks tähendab õppimine teadmiste aktiivset konstrueerimist ning olemasolevate ja uute teadmiste seostamist. Sellist kognitiivset tegevust võimaldavad eakohaselt arenenud täidesaatvad funktsioonid ja kõne. LÕ-õpilastel on nimetatud valdkondade arengus puudujäägid, mistõttu on vajalik, et täiskasvanu suunab pidevalt lapse õppimist sobival keerukuse astmel - õppimine toimub õppija ja õpetaja vahelises koostöös.

Oluline on märgata muutusi õppija oskustes, õigeaegselt tõsta tema iseseisvuse astet ning vähendada täiskasvanu osalust. Vaja on jälgida, et õpetaja tegevus toetaks lapse õppimist tema lähima arengu tsoonis, st õppijale peab jääma õppimisel jõukohane pin gutus. Õpikeskkonna loomisel on tähtis tunda ja arvestada õpilase teadmiste-oskuste taset ning arenguvõimalusi. Õppimist on vaja toetada õppija jaoks sobival tasandil ning jõukohases tempos.

2. Ainekava

2.1. Õppeaine kirjeldus, sh ainespetsiifikast lähtuvad erisused

Muusikaõpetusega tuuakse õpilane muusikamaailma, rikastub tema tundemaailm, kujuneb muusikamaitse. Muusikaõpetusel on lihtsustatud õppes eriline ülesanne: laste tunnetustegevuse puudujääkide, samuti nende emotsionaal - tahtelise sfääri korrigeerimine. Kuna lihtsustatud õppe lapsed on sageli kinnised, mitteseltsivad ja väheste kollektiivse tegevuse harjumustega, on muusikaõpetuse tundide ühistes tegevustes võimalik õpilasi liita.

Muusikaõpetus on praktilise suunitlusega: laulmine, liikumine, tants, rütmiline tegevus jne. Teadmiste ja oskuste omandamine pole eesmärk omaette: tutvutakse olulisemate mõistete, terminite, noodiõpetusega. Muusikaõpetuse koostisosad on laulmine, muusika kuulamine, rütmiline liikumine, mäng lihtsamatel lastepillidel, muusikateadmised ja -oskused. Õpetuse alus on praktilises musitseerimises saadud kogemused.

Laulmine ja hääle arendamine.

Õpilaste muusikalisi võimeid arendava ning üldist arengut korrigeeriva vahendina on kesksel kohal laulmine. Laulud peavad olema jõukohased ning sisult arusaadavad. Kuna laste sõnavara võib olla piiratud, peaksid ka laulutekstid olema lihtsad ning kergesti meelde jäävad. Juhul kui õpilasel on raske laulda tervet laulu, võib piirduda üksikute osade laulmisega (salm, refrään). Oluline koht on laulu- ja ringmängudel. Oluline on töö diktsiooniga ning küllaldase sõnavara puudumise tõttu teksti mõistmise ja omandamise. Kõik see vajab süstemaatilist ning järjepidevat tööd, laulude sagedast kordamist.

Muusikateadmised ja -oskused.

Teadmised ja oskused kujundatakse seoses praktilise musitseerimisega ning töös rütmiga: kõige olulisemaks peab jääma muusika emotsionaalne külg. Taktimõõtu käsitletakse seoses õpitavate laulude ning muusika kuulamisega: rõhuline ja rõhuta heli (rütmilise ja matkimisliigutused laulude saateks). Heliväljuste tundmaõppimine loob eeldused edukaks rütmialaseks tööks. Õpilastele on kõige arusaadavamaks rütmiliseks tegevuseks liikumine muusika järgi (kõnd, jooks, hüpe jms). Heliväljuste on soovitatav väljendada konkreetsete ja mõistetavate rütmisõnadega. Helikõrguste tundmaõppimiseks on eelised relatiivsel ehk JO-LE-MI-süsteemil: laulmine

seondub siin piltliku ning käelise tegevusega (käemärkide näitamine, nende kujutamine tahvilil jne). Õpilased, kellele orienteerumine noodijoonestikul valmistab raskusi, piirduvad laulmisega käemärkide, rütmiseeritud astmenimedega, piltnoodi, joonise vms järgi.

Muusika kuulamine.

Õpilased on suutelised kuulama ja mõistma väga erineva raskuse ning keerulisusega muusikat. Heliteose kuulamisele eelneb kuulamisülesande esitamine, millele järgneb teose kuulamine, seejärel vestlus kuuldust.

Muusikaõpetusega taotletakse, et põhikooli lõpuks õpilane:

- 1) tunneb rõõmu muusika kuulamisest ja musitseerimisest;
- 2) tunneb huvi muusika vastu, kuulab erinevat muusikat;
- 3) julgeb muusika saatel liikuda ja kaaslastele esineda;
- 4) kirjeldab kuulatud muusikat, väljendab muusikaalastes vestlustes oma eelistusi ja arvamusi, kasutades õpitud sõnavara;
- 5) väärtustab muusikat ja muusikategevust inimese, kultuuri ja igapäevaelu rikastajana.

Õppetegevus 1.–2. klassis

1.–2. klassi muusikaõpetuses on olulisel kohal vaba emotsionaalne eneseväljendus, rõõm muusikast. Seda arendatakse eri viisil musitseerides – lauldes, pilli mängides, muusika saatel liikudes. Ühiselt tegutsedes kujundatakse eri sotsiaalseid oskusi: üksteise kuulamine, lihtsatele küsimustele vastamine, koos musitseerimine jms. Sellel kooliastmel on muusikaõpetuses oluline roll laulumängudel. Muusikatunnis õpitud laulumänge ja liisusalme soovitatakse kasutada ka teistes ainetundides ning klassi- ja koolipidudel. Muusikatundides pööratakse tähelepanu helide, müra ja kõne eristamisele. Praktilise tegevuse käigus tekitatakse ise mitmesuguseid helisid vahendite ja/või oma häälega. Õpetaja suunamisel kuulatakse eri rütmis ja tempos muusikapalu; tutvutakse kiire ja aeglase, rõõmsa ja kurva muusikaga. Helivältsi väljendatakse koostevõttes õpetajaga konkreetsete ja mõistetavate rütmisõnadega, meloodia kõrguse muutusi tähistatakse käeliigutustega. Muusikaõpetuse kaudu koordineeritakse liigutusi, arendatakse rütmitunnet, silma ja käe koostööd.

Õppetegevus 3.–5. klassis

3.–5. klassi muusikaõpetuses on olulisel kohal laulmine ning muusika rütmis liikumine (liigutused kehaga, käega, liikumine ruumis). Eesmärgiks on hoida ning suurendada huvi ja soovi muusikalistes tegevustes osaleda. Ühise musitseerimise kaudu arendatakse õpilaste rütmitunnet, silma ja käe koostööd, liigutuste koordineerimist; kujundatakse muusikalise eneseväljendamise julgust ja oskusi, suhtlemis- ja koostööoskusi. Laulude valikul arvestatakse õpilaste kõne mõistmise taset ning võimalikke hääldeprobleeme. Laulmisel rõhutatakse täpset ja selget diktsiooni, välditakse ülikiiret artikuleerimist vajavaid laule. Õpilased omandavad mõne pilli esimesed mänguvõtted.

Õppetegevus 6.–7. klassis

6.–7. klassi õppetegevuses tuginetakse omandatud teadmistele ja oskustele. Esmane on positiivsete emotsioonide saamine muusika tegemisest või kuulamisest. Arendatakse õpilaste rütmis- ja meloodiataju, muusikalist maitset, silmaringi, esinemisjulgust, suhtlemis- ja koostööoskusi. Õpetaja suunamisel kuulatakse tundides ühiselt erineva raskuse ja keerukusega muusikat. Pööratakse tähelepanu ka rahvusmuusikale, kujundatakse hoiakut seda hoida. Arendatakse oskust väärtustada enda ja teiste loomingut, samuti kultuurisündmusi (sh virtuaalseid) ja nendel osalemist. Kujundatakse oskust väljendada oma arvamusi ja eelistusi ning sallivat suhtumist erinevustesse.

Õppetegevus 8.–9. klassis

8.–9. klassis arendatakse jätkuvalt õpilaste individuaalseid muusikalisi võimeid ja huvisid, võimaldatakse erinevaid esinemiskogemusi (laulmine ja pillimäng; esinemine solistina, ansamblis, kooris). Õpilastele tutvustatakse eri ajastute muusikat, tuntumaid heliloojaid ning dirigente Eestis. Õpitakse tundma muusika eri žanre, kirjeldama kuulatud muusikat ning väljendama oma arvamusi ja eelistusi. Arendatakse oskust väärtustada enda ja teiste loomingut, Eesti muusikapärandit ja kaasaegset muusikat. Olulisel kohal õppetegevuses on kontserdi-, teatri- ja muuseumikülastused (sh virtuaalsed).

2.2. Kooliastme teadmised, oskused ja hoiakud

Õpitulemused I kooliastmes

3. klassi lõpetaja:

- 1) on omandanud esmased koostegemise oskused kõigis muusikalistes tegevustes;
- 2) tunneb rõõmu laulmisest ja pillimängust, muusikalisest liikumisest ja muusika kuulamisest;
- 3) on saanud esmase ühislaulmise kogemuse, kasutab saateks lihtsamaid lastepille ja kehapilli;
- 4) omab muusika kuulamise kogemusi, suudab väljendada oma muusikalisi elamusi;
- 5) rakendab omandatud muusikalisi teadmisi ja oskusi muusikalistes tegevustes.

2.2.1 Õpitulemused 1. klassis

Õpitulemused	Õppesisu ja tegevused
1) laulab loomuliku hääletooni ja kehahoiuga	Häälemängud: olmehäälte jäljendamine, hingamisharjutused.
2) teeb vahet kõrgel ja madalal helil	Õige kehahoid laulmisel.
3) teeb vahet kiirel ja aeglasel muusikal;	Vahetegemine kõrgel ja madalal helil koostegevuses õpetajaga, reageerimine kehaasendi muutusega (püsti, pikali).
4) eristab erinevaid hääli ja müra muusikast;	Oma liikumise sobitamine vastavalt muusika iseloomule (kiire-aeglane), reageerimine selle muutumisele. Reageerimine muusika rütmile, sh rõhulisele osale muusikas (liigutusega) õpetaja suunamisel.
5) tunneb rütmivorme TA, TI-TI;	
6) mängib õpitud rütme nii keha- kui ka rütmipillidel kaasa;	
7) liigub lihtsa muusika rütmis, oskab kasutada liisusalme;	

<p>8) tunneb ära Eesti hümni, käitub hümni laulmise ajal õigesti, püüab kaasa laulda;</p> <p>9) oskab peast mõnda õpitud lastelaulu;</p> <p>10) osaleb õpitud laulumängudes, hoiab rivi ja sõõri.</p>	<p>Rütmide TA ja TI-TI tundmaõppimine ja järelekordamine õpetaja abiga.</p> <p>Lihtsamate õpitud rütmide kaasamängimine pillidel (kõlapulgad, kehapill).</p> <p>Lihtsamate pillide valmistamine koostegevuses õpetajaga olmeprügist (nt kõristi üllatusmunast vm topsist), pillide ja kõlade otsimine loodusest (kivipill, puupulgad jne).</p> <p>Lastelaulude ja karakterpalade kuulamine. Hümn, käitumine hümni laulmise ajal.</p> <p>Teeb tutvust mõistetega helilooja, koor, koorijuht, laulupidu.</p>
---	--

2.2.2 Õpitulemused 2. klassis

Õpitulemused	Õppesisu ja tegevused
<p>1) teeb vahet pikal ja lühikesel helil ja reageerib nendele erinevalt;</p> <p>2) väljendab muusika sisu ja karakterit liikumise kaudu;</p> <p>3) tunneb rütmivorme TA, TI-TI, PAUS;</p> <p>4) mängib õpitud rütme tuttavate laulude saateks kaasa;</p>	<p>Rütmide TA ja TI-TI äratundmine ja iseseisev järelekordamine.</p> <p>Paus Lihtsamate õpitud rütmide kaasamängimine pillidel (triangel, marakas).</p> <p>Jätkuvalt tuleb pöörata tähelepanu rõhulise osa leidmisele muusikas.</p>

- 5) mängib lihtsamaid kaasmänge keha- ja rütmipillidel;
- 6) laulab lihtsamate regilaulude kooriosa kaasa;
- 7) laulab peast 3–4 lastelaulu;
- 8) mõtleb välja liigutusi tuttavates laulumängudes ja liisutustes;
- 9) tunneb Eesti hümni, käitub hümni laulmise ajal õigesti, püüab kaasa laulda;
- 10) osaleb õpitud laulumängudes.

Rõhulise osa võib fikseerida liigutusega (nt plaks, kikivarvule tõusmine, kükk vm), aga ka õpitud rütmipilliga õpetaja kaasabil. Heli vältuse määramine (pikk-lühike). Kasutada erineva tämbriga helitekitajaid (erinevad pillid, inimhääli).

Lastelaulude ja karakterpalade kuulamisel analüüsida palu juba varem õpitud mõistetega kiire-aeglane ning lisada mõisted rõõmus-kurb.

Näidata meloodia liikumise suunda praktiliste liigutuste või materialiseeritud vahenditega õpetaja kaasabil.

Tutvustada lastele regilaulu laulmise traditsiooni.

Lihtsama regilaulu õppimine mõne rahvapilli (nt.väikekannel) saatel aga ka saateta.

Regilaulude kuulamine.

Tunnis laulda võimalikult palju koos lastega, et nad harjuksid tajuma meloodia liikumist ja rütmide vaheldumist.

Arendada laste mälu ja lasta võimalikult palju palu kuulmise järgi pähe õppida. Kasutada kordamisprintsipi.

Eesti hümni 1.salmi kaasaulmine. Laulumängude mängimine: mängu sisu tähistavate liigutuste sooritamine, jäljendamine.

Loovuse arendamine.

	<p>Tutvustada lastele mõisteid solist, marss, salm.</p> <p>Kuulata muusikanäiteid, selgitada tähendust.</p>
--	---

2.2.3 Õpitulemused 3. klassis

Õpitulemus	Õppesisu ja tegevused
<p>1) oskab peast 3–4 lastelaulu;</p> <p>2) laulab tuttavaid laule ilmekalt ja õige kehahoiuga;</p> <p>3) rakendab keha-, rütmi- ja plaatpille lihtsamates ostinaatodes ja/või kaasmängudes;</p> <p>4) tunneb rütmivorme TA, TI-TI, PAUS, TA-A;</p> <p>5) viipab käega kaheosalist taktimõõtu;</p> <p>6) eristab kurvakõlalist meloodiat rõõmsakõlalisest;</p> <p>7) kirjeldab kuulatud muusikapala iseloomu (kurb/rõõmus; aeglane/kiire);</p> <p>8) laulab Eesti hümnid vastavalt võimetele kaasa;</p> <p>9) eristab ja iseloomustab rahvakalendri tähtpäevadega seotud traditsioone, osaleb laulmisel;</p>	<p>Jätkuvalt pöörata tähelepanu mälu arendamisele ja õpetada laule laulma peast. Laulmisel jälgida, et kõri oleks vaba ja kehahoid õige.</p> <p>Soovituslikult alustada tundi hingamisharjutustega ning lihtsamate hääleharjutustega kindlatel helikõrgustel. Laulmine eri hääletugevusega (ilmekas laulmine).</p> <p>Selgitada mõisteid vaikselt/valjult. Rõhuasetus suunata diktsioonile, et sõnad jõuaks kuulajani.</p> <p>Põhjalikum tutvumine rahvakalendri tähtpäevadega.</p> <p>Mardi- ja kadripäeva laulude ja kommete tutvustamine.</p> <p>Kuulata helindeid.</p> <p>Varem õpitud rütmivormide kinnistamine. Uue rütmivormi TA-A õpetamine, visualiseerimine.</p>

10) osaleb õpitud laulumängudes.

Kasutada õpitud rütme rütmiimprovisatsioonides ja kaasmängudes. Pilliliikide tutvustamine. Löökpillid; nende mängimine (trumm, tamburiin, kõlapulgad, kõlatorud). Lihtsate löökpillide valmistamine käepärasest materjalist (kõlatorud WC-paberi ja paberkäteräti papptorust vms)

Süvendada oskust leida rõhuline osa muusikapalal.

Pöörata tähelepanu 2-osalises taktimõõdus rõhulise osa leidmisele ja viibata õpetaja kaasabil 2-osalises taktimõõdus.

Seostada 2-osaline taktimõõt marssimisega ning polka tantsimisega.

Terminid polka, kõvasti/ valjult-vaikselt, löökpill.

Muusikapalade kuulamisel pöörata tähelepanu loo iseloomule.

Muusika visualiseerimine: meeleolu edasiandmine värvidega, pildi ja muusika sobitamine.

Süvendada armastust oma kodu, kodumaa ja rahva vastu. Isamaaliste laulude kuulamine, laulmine sealhulgas hümn. Tuletada meelde käitumine hümn ajal. Laulumängud paarides.

Teab mõistet paar. Oskab liikuda paarilisega.

Õpitulemused II kooliastmes

6. klassi lõpetaja:

- 1) tunneb rõõmu nii individuaalsetest kui ka ühistest muusikalistest tegevustest ja väärtustab musitseerimist;
- 2) arendab oma muusikalisi võimeid ja osaleb aktiivselt muusikalistes tegevustes – laulmises, pillimängus, omaloomingus ja muusikalises liikumises;
- 3) osaleb aktiivselt muusikalises loomeprotsessis, katsetab oma ideid erinevates muusikalistes tegevustes;
- 4) suhtub lugupidavalt enda ja kaaslaste loominguusse, põhjendab ja analüüsib oma arvamusi ja valikuid;
- 5) mõistab enda seotust Eesti kultuuripärandiga ja väärtustab laulu - ja tantsupeo traditsiooni;
- 6) märkab ja teadvustab kultuurilist mitmekesisust ja suhtub lugupidavalt erinevatesse rahvuskultuuridesse;
- 7) leiab muusikaalast infot erinevatest teabeallikatest, käitub ohutult virtuaalmaailmas.

2.2.4 Õpitulemused 4. klassis

Õpitulemus	Õppesisu ja tegevused
1) teab peast 3–4 lastelaulu, sealhulgas vastavalt võimetele Eesti hümnid;	Hingamisharjutused õpitud rütmidel. Häälemängud ühel ja/või kahel helikõrgusel.
2) laulab tuttavaid laule võimalikult selge diktsiooni, kõlava tooni ja õige kehahoiuga;	Laulmine kõlava ja ilmeka häälega, hääle tugevuse ja tämbri muutmine laulmisel.
3) tunneb 3-osalist taktimõõtu ja rütmivältust TA-A-A;	Lisaks peast laulmisele võiks harjutada laulmist noodist, et aidata kaasa lugemisoskuse arendamisele ja laps harjuks nägema noodikirja, nootide liikumist noodijoonestikul.
4) viipab käega 3-osalist taktimõõtu;	
5) mõistab terminite orkester ja orkestrijuhth/dirigent tähendust;	

6) eristab vokaalmuusikat instrumentaalmuusikast;

7) on tutvunud mõne lihtsama muusikainstrumenti esmaste mänguvõtetega ja kasutab neid musitseerides.

3-osaline taktimõõt, rütmile vastav viipamine. Seostada 3-osaline taktimõõt valsiga. Võimalusel näidata, õpetada valsi sammu.

Võrrelda 2-osalist taktimõõtu 3-osalisega.

Muusikapalade kuulamine nendes taktimõõtuades (võimalusel visualiseerida). Terminite valss, orkester, orkestrijuhht selgitamine, näitlikustamine. Tutvumine W. A. Mozarti "Väikese öömuusikaga".

Rütm ja meetrum: rütmide imitatsioon. Meetrumi leidmine muusikapalade kuulamisel.

Rütmiimprovisatsioonid ja kaasmängud lauludele õpitud rütmidel.

Uue rütmivormina lisandub TA-A-A. Heli tekitamine puhkpillil (sarved, torupill).

Muusikanäidete kuulamine, näitlikustamine (pildid pillidest). Võimalusel heli tekitamine puhkpillil nt. plokkflöödil, suupillil või vilel. Löökpillide mängimisel võiks lisanduda mängimine kindla helikõrgusega löökpillidel (nt ksülofon, kellamäng, plaatpillid).

Puhkpillide ja löökpillide võrdlemine nii kuuldeliselt kui visuaalselt (puhkpillidel huulik või ava, kust õhk siseneb). Võrrelda ka keelpilli kõlaga.

	<p>Jätkuvalt pöörata suurt tähelepanu liikumisele muusika saatel sh. laulumängudele.</p> <p>Laulumängudes kasutada lisaks õpitule eri liikumistega paaristantse (nt. „Kaks sammu sissepoole“, „Eesti polka“). Süvendada lastes kodumaa-armastust ja teadmiseid meie rahvussümboolikast; hümni kinnistamine.</p>
--	---

2.2.5 Õpitulemused 5. klassis

Õpitulemus	Õppesisu ja tegevused
<ol style="list-style-type: none"> 1) laulab peast 5–6 laulu, sealhulgas Eesti hümni; 2) laulab vaba ja kõlava tooni ning selge diktsiooniga; 3) saab aru väljenditest valjult, vaikselt, valjenedes, vaibudes; 4) teeb vahet 2- ja 3-osalisel taktimõõdul; 5) iseloomustab kuulatud muusikat abivahendite toel; 6) on tutvunud eesti rahvapillide ja rahvamuusikaga; 7) on omandanud mõne lihtsama muusikainstrumendi esmased mänguvõtted ja kasutab neid musitseerides. 	<p>Jätkub vokaalsete võimete arendamine. Häälemängud kuni kolmel helikõrgusel (soovitavalt astmeliselt, võimekamate õpilaste puhul aga ka kolmkõla astmetel).</p> <p>Vaba laulmine kõlava ja ilmeka häälega, kehahoid laulmisel.</p> <p>Rütm ja meetrum: rütmide analüüs, imitatsioon ja kaasaviipamine.</p> <p>Mõistete takt ja taktimõõt selgitamine. Seos rõhulise osaga muusikas. Rütmiülesannete lahendamine 2-osalises taktimõõdus. 2- ja 3-osalise taktimõõdu võrdlus, viipamine muusika rütmis. Rütmiimprovisatsioonid ja rütmisaated õpitud lauludele.</p>

	<p>Eelnevalt õpitud rütmide kinnistamine. Uueks rütmivormiks TAI-RI. Mängida seda nii pillidel (nt. kõlapulgad) kui ka kehapillil (väga mõnus on seda õpetada patsutades erinevatele jalgadele, plaksutades keerulisem).</p> <p>Heli tekkimine – keelpill (viul, kannel). Muusikanäidete kuulamine, võrdlus. Pildid pillidest.</p> <p>Keelpillide valmistamine (keelpill jogurtitopsist, millele tõmmatud ümber kumm või niit).</p> <p>Muusika kuulamisel võtta juurde terminid ansambel; valjemalt e valjenedes, vaiksemalt e vaibudes. Muusikat kuulates küsida kindlasti laste mõtteid ja põhjendusi; kasutada meeldib-ei meeldi printsiipi. Lasta kuulata millised pillid mängivad, kas õpilane tunneb lisaks pillirühmale ära mingi konkreetse pilli jms. Muusika visualiseerimine (värvid, pildi valik, joonistamine).</p> <p>Tutvumine mõningate Eesti tuntumate heliloojate ja nende lastelauludega. (nt. Olav Ehala ja „Nukitsamehe“ laulud).</p>
--	---

2.2.6 Õpitulemused 6. klassis

Õpitulemus	Õppesisu ja tegevused
1) laulab peast 5–6 laulu, sealhulgas Eesti hümnit;	Põhjalikum tutvumine eesti rahvamuusikaga.

- 2) laulab vaba ja kõlava tooni ning selge diktsiooniga;
- 3) eristab kuulamise järgi marssi, valssi ja polkat;
- 4) tunneb levinumaid rahvalaule, rahvalaulu liike;
- 5) laulab regilaulu, teab regilaulu esitamise traditsioone;
- 6) tunneb eesti olulisemaid rahvapille nii välimuse kui ka kõla järgi, teab nende nimetusi;
- 7) teab mõningaid olulisemaid fakte eestlaste laulu- ja tantsupeost;
- 8) on tutvunud erinevate kooriliikidega;
- 9) eristab abivahenditele toetudes kõrget ja madalat mees- ja naishäält;
- 10) teab, mis on häälemurre, tunneb häälehoiu põhimõtteid ja rakendab neid häälemurde perioodil.

Millised on tuntumad tantsulood, kuidas tantsitakse. Võimalusel tantsida või vaadata tantsunäiteid.

Rahvapillidega tutvumine, muusikanäidete kuulamine, piltlikustamine.

Tutvumine vanema rahvalaulu-regilauluga põhjalikumalt (mis on algriiim, kes laulsid peajasjalikult vanemaid rahvalaule, rahvalaulu liigid jm.)

Teab regilaulu esitamistava. Regilaulude laulmine: nii eeslaulja kui koori osa. Tutvumine naaberrahvaste muusikaga (läti, leedu, soome, vene).

Lühiülevaade laulu- ja tantsupeo ajaloost. Kus, millal toimus esimene pidu, kes osalesid, mida esitati. G. Ernesaks – laulutaat. Näitlikustamine (pildid, DVD) Kooriliigid. Häälerühmad. Muusikanäited, analüüs. 2/4 ja 4/4 taktimõõt. Nendes taktimõõtudes rütmiülesannete lahendamine (meloodia jagamine taktideks).

Rütmisilbid RI-TAI, TA-A-A-A. Rütmide äratundmine.

Duur- ja moll-helilaad: ühe ja sama muusikapala esitamine nii duur helilaadis kui moll helilaadis, võrdlus. Helilaadi kuuldeline eristamine lauludes.

Õpitulemused III kooliastmes

9. klassi lõpetaja:

- 1) väärtustab muusikat ja muusikalisi tegevusi oma igapäevaelu rikastajana;
- 2) osaleb aktiivselt musitseerimise protsessis, rakendab omandatud muusikaalaseid teadmisi ja oskusi – muusikalist kirjaoskust;
- 3) on tutvunud muusika erinevate stiilidega ja arutleb täiskasvanu suunamisel kuulnud muusika üle;
- 4) katsetab muusikalises tegevuses erinevaid ideid, hindab isikupära ja väljendusrikkust;
- 5) tunnetab ja rakendab liikudes muusika karakterit ja väljendusvahendeid;
- 6) väärtustab kodukoha ja Eesti muusikapärandit ning nüüdismuusikat;
- 7) tegutseb eetiliselt ja ohutult nii reaalsetes kui ka virtuaalsetes kultuurikeskkondades, suhtub kriitiliselt infotehnoloogia ja meedia loodud keskkonda.

2.2.7 Õpitulemused 7. klassis

Õpitulemus	Õppesisu ja tegevused
<ol style="list-style-type: none">1) laulab peast 5–6 laulu, sealhulgas Eesti hümni;2) laulab pingevabalt, õige hingamise ja selge diktsiooniga;3) on tutvunud sümfooniaorkestri erinevate pillirühmadega;4) tunneb keel-, puhk- ja löökpille;5) eristab kuuldeliselt erinevaid instrumente;6) on tutvunud nootide silpnimetustega ja nootide asetusega noodijoonestikul;7) eristab kuulamise järgi duur- ja moll-helilaadi;	<p>Töö häälega-hingamis- ja hääleharjutused tunni algusosas õpitud rütmidel. Diktsiooniharjutused. Häälemurre- mida see endast kujutab, kellel kuidas väljendub, kuidas häält häälemurde perioodil hoida.</p> <p>Tutvumine eesti uuema rahvamuusikaga. Analüüsida temaatikat, kes on esitajad, kuidas on muutunud meloodia, sõnad. Võrrelda vanema rahvalauluga. Tuua välja sarnasused ja erinevused. Kuulata vanu helindeid. Laulda nii uuemaid kui vanemaid rahvalaule. Hoida elus rahvalaulu laulmise traditsiooni.</p>

8) tunneb helivältusi ja rütme TA, TI-TI, TIRI-TIRI, TAI-RI, TA-A, TA-A-A, TA-A-A-A ja pause.

Kasutada saateks rahvapille (võimalusel). Rahvapillide ja pillilugude kuulamine.

Tutvumine euroopa rahvaste muusikaga (Saksa, Austria, Ungari, Poola, Suurbritannia).

Nende maade tuntumate heliloojate loominguga tutvustus läbi laulude ja muusikanäidete.

3/4 taktimõõdus rütmiülesannete lahendamine (meloodia jagamine taktideks).

Rütm ja meetrum. Uued õpitavad rütmid TI-RI-TI-RI, TI-TI-RI, TIRI-TI; rütmide äratundmine.

Muusika esitajad, hääleliigid (sopran, alt, tenor, bass), kooriliigid (laste-, nais- mees- ja segakoor), orkestripillid. Näitlikustamine. Võimalusel kasutada IT- vahendeid ja lasta lastel ise informatsiooni koguda, seejärel arutleda mis tähtsam ja vähem tähtsam. Kasutada rühmatöö meetodit.

Kooriliikide ja orkestripillide äratundmine kõla järgi. Võiks lasta kuulata ühe ja sama kooriteose erinevaid seadeid eri kooriliigile.

Ka orkestripala puhul erinevaid interpretatsioone. Võrrelda. Eesti kaasaja tuntumad dirigendid, lauljad, koorid, orkestrid.

2.2.8 Õpitulemused 8. klassis

Õpitulemus	Õppesisu ja tegevused
<p>1) laulab peast 5–6 laulu, sealhulgas Eesti hümn;</p> <p>2) laulab pingevabalt, õige hingamise ja selge diktsiooniga;</p> <p>3) tunneb taktimõõte 2, 3, 4;</p> <p>4) suudab kaasa mängida lihtsamaid rütmstruktuure;</p> <p>5) lahendab lihtsamaid rütmiülesandeid;</p> <p>6) on tutvunud popmuusika ajalooga ja nüüdismuusikaga.</p>	<p>Vokaalsete võimete ning hääle individuaalsete omaduste arendamine. Õpilased võiks kaasata laulurepertuaari valimisse. Lasta põhjendada oma valikuid.</p> <p>Laulurepertuaar võiks sisaldada kaasaegseid poplugusid. Laulmisel pöörata tähelepanu diktsioonile ja väljendusrikkusele ning õigele hingamisele.</p> <p>Tutvumine erinevate ajastute muusikaga (renessanss, barokk, klassitsism, romantism, impressionism, ekspressionism); muusika- ja kunsti näited.</p> <p>Luaa terviklik pilt ajastust (mis sündmused leidsid aset, kuidas maaliti, kuidas ehitati, milliseid rõivaid kanti jne.) Võiks koostööd teha ajaloo ja kunstiõpetuse õpetajaga.</p> <p>Põhjalikum tutvumine noodikirjaga. Mõisted viiulivõti, bassivõti, nende noodikiri. Nootide astme-, täht- ja silpnimed.</p> <p>Astmete määramine õpitud lauludes. Anda põhjalikum ülevaade järgmistest muusikalistest terminitest: sümfoonia, sümfooniaorkester, ooper, operett, muusikal, ballett.</p> <p>Vaadata mõnda lavastust muusikatunnis (kasvõi osaliselt) või korraldada ühiskülastus etendusele.</p>

Rääkida koosseisudest, mis nende mõistetega seonduvad.

Pillirühmad sümfooniaorkestris ja pillid (S. Prokofjev "Petja ja hunt").

Klahv- ja elektronpillid.

Tutvumine kaasaegsete muusikastiilidega (punk, reggae, rock, räpp jne.). Muusikanäidete kuulamine. Jätkuv rütmitaju süvendamine läbi rütmide kuulamise ja analüüsimise ning rütmimängude läbi.

Kasutada kõiki õpitud rütmifiguure rakendades põhimõtete lihtsamalt keerulisemale. Moodustada rütmikette erinevates taktimõõtudes (nt. 4/4 mõtleb õpilane välja 4-löögilise (üks takt) rütmikombinatsiooni, mida kõik kordama peavad ning ilma vahet tekitamata läheb üle järg järgmise õpilase kätte), lasta neil ise välja mõelda erinevaid rütmimänge erinevaid pille või vahendeid (nt. olmeprügi-purgid, ajalehed, torud jne) kasutades.

Õpitud lauludele luua kaasmänge kasutades nii rütmi- kui kehapilli.

2.2.9 Õpitulemused 9. klassis

Õpitulemus	Õppesisu ja tegevused
<p>1) laulab peast 5–6 laulu, sealhulgas Eesti hümn;</p> <p>2) laulab pingevabalt, õige hingamise ja selge diktsiooniga;</p> <p>3) tunneb järgmisi muusikažanre: ooper, operett, muusikal, ballett, sümfooniat;</p> <p>4) on tutvunud üldtuntud näidetega klassikalisest muusikast;</p> <p>5) väärtustab eesti rahvamuusikat ja oskab nimetada eesti rahvapille;</p> <p>6) on mängujuhiks noorematele õpilastele mängudepäeval, suudab liikumismänge juhtida.</p>	<p>Loomuliku hääle, hea diktsiooni ja õige hingamisega väljendusrikas laulmine. Laulude valikul arvestada õpilaste soove.</p> <p>Laulud, mida käsitleda võiks olla väga eriilmelised ja erinevatest stiilidest, et õpilased saaksid rakendada oma muusikaalaseid teadmisi nende interpreteerimisel.</p> <p>Lua lauludele erinevaid kaasmänge. Oluline on arendada laste loovust nii rütmisaate kui pillide valikul. Eriilmeliste muusikapalade kuulamine ja nende iseloomustamine kasutades muusikalisi väljendusvahendeid (meloodia liikumine, tempo) ning muusikalisi oskussõnu.</p> <p>Muusikat kuulates arendatakse analüüsi võimet ja võrdlusoskust. (M. Raveli „Bolero“ ja T. Mägi „Koit“. Võrrelda. Leida sarnane (rütmi ostinaato). Kuulata M. Mussorgski „Pildid näituselt“ klassikalist versiooni ja nt. Emerson, Lake & Palmers versiooni. Kas tunnevad sama loo ära?)</p> <p>Loovuse arendamine. Rütmiimprovisatsioonide väljamõtlemine, sobivate pillide, vahendite leidmine.</p> <p>Rütmiülesannete lahendamine õpitud taktimõõtudes. Õpitud rütmistruktuuride kinnistamine. Laulude rütmianalüüs, rütmi koputamine.</p>

Põhikooli jooksul kuulatud olulisemate muusikapalade meelde tuletamine, kinnistamine.

Helilooja loomingu tähtsustamine (nt. L.V. Beethoveni „Elisele“, A. Pärt „Tabula Rasa“).

Eesti rahvamuusikaga seonduva kinnistamine: vanem ja uuem rahvalaul, esitajad, liigid, iseloomustamine. Regilaulu laulmine traditsiooni- kohaselt.

Rahvapillide kuuldeline analüüs, ära tundmine nii visuaalselt kui kuuldeliselt. Tuntumad pillilood (nt. „Targa rehealune“, „Kaera-Jaan“ jm.). Muusikaalase informatsiooni leidmine IT-kanalitest. Tutvustada erinevaid võimalusi info kogumiseks internetist. Tutvustada muusika kirjutamise programme. Teavitada ja väärtustada muusikateoste autorsust.